

Sygn. akt III AUa 424/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Goss-Kokot
Sędziowie:	SSA Marek Borkiewicz SSA Katarzyna Wołoszczak (spr.)
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2012 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **A. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o odsetki

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 7 lutego 2012 r. sygn. akt IV U 4476/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26.10.2011r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił A. S. prawa do odsetek tytułem nieterminowej wypłaty emerytury za okres od 01.04.2010r. wskazując, że decyzja o wypłacie emerytury z wyrównaniem została wydana w ustawowym terminie, a za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważać należy dzień wpływu prawomocnego orzeczenia Sądu przyznającego wnioskodawcy prawo do świadczenia.

Odwołanie od tej decyzji złożył A. S. wskazując, że opóźnienie w wypłacie świadczenia było wynikiem błędnej oceny przez ZUS przepisów oraz złożonych przez wnioskodawcę do wniosku o emeryturę dokumentów w tym świadectwa pracy i wobec tego należą mu się odsetki za zwłokę.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 7 lutego 2012 r. (sygn. akt IV U 4476/11):

1. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za opóźnienie w wypłacie świadczenia A. S. i przyznał mu prawo do odsetek od emerytury, poczynając od dnia 7.05.2010r. do dnia faktycznej wypłaty świadczenia z wyrównaniem.

2. w pozostałym zakresie odwołanie oddalił.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia.

A. S. urodzony w dniu (...) złożył w dniu 06.04.2010r. wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 02.11.2010r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ zdaniem organu do dnia 01.01.1999r. wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Od decyzji tej wnioskodawca wniósł odwołanie do sądu. Wyrokiem z dnia 02.02.2011r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze sygn. akt IV U 4852/10 zmienił zaskarżoną decyzję przyznając wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 01.04.2010r..

Okolicznością sporną w sprawie było nieuwzględnienie przez organ okresu zatrudnienia w Spółdzielni (...) we W. od 20.07.1975r. do 16.04.1978r. na podstawie oryginalnego świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach na stanowisku formierz laminatów - żywic, bowiem zdaniem organu brak było możliwości ustalenia w jakich okresach wnioskodawca pracował na innych stanowiskach w tym zakładzie.

Sąd opierając się na zeznaniach wnioskodawcy oraz dokumentacji osobowej tj. świadectwie pracy w szczególnych warunkach oraz akt osobowych ustalił, iż w spornym okresie wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w wykazie A, dział IV, poz. 17 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 póź. 43 ze zm.).

Sąd zważył, że nie jest istotna nazwa stanowiska zajmowanego przez wnioskodawcę, lecz to czy w ramach tego stanowiska wykonywał prace o charakterze wskazanym w wykazie. W wyroku Sąd nie orzekał w kwestii odpowiedzialności organu rentowego w sprawie odsetek. Prawomocny wyrok wpłynął do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. w dniu 13.04.2011 r. Organ rentowy w dniu 29.04.2011r. wydał decyzję znak (...) o przyznaniu emerytury od 01.04.2010r..

W dniu 10.06.2011 r. odwołujący złożył wniosek o wypłacenie należnych odsetek za okres od 01.04.2010r. tytułem nieterminowej wypłaty emerytury.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do wypłaty odsetek.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok uznając, iż odwołanie wnioskodawcy jest co do zasady słuszne. Rekompensatą za opóźnienie w przyznaniu i wypłacie świadczenia jest jego waloryzacja oraz naliczone i wypłacone odsetki. Sąd Okręgowy argumentował, iż skoro wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę w dniu 06.04.2010r., to termin na wydanie prawidłowej decyzji przez organ rentowy upłynął w dniu 06.05.2010r. Prawidłowa decyzja tj. o przyznaniu emerytury w tym okresie nie zapadła, co jest okolicznością bezsporną.

Organ rentowy zakwestionował bowiem treść oryginalnego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, które A. S. dołączył do wniosku. Z uzasadnienia Sądu Okręgowego rozpoznającego odwołanie od decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia wynika, że brak było jakichkolwiek podstaw do

kwestionowania treści tego dokumentu. Został on wystawiony przez macierzysty zakład pracy, który miał najpełniejszą wiedzę o tym, czy wnioskodawca pracował czy też nie w szczególnych warunkach zatrudnienia. Treść tego świadectwa została potwierdzona zeznaniami wnioskodawcy oraz aktami osobowymi. W toku postępowania przed Sądem okazało się zatem, że weryfikacja treści świadectwa była nieuzasadniona, a związane z tym postępowanie dowodowe doprowadziło do opóźnienia

w wypłacie świadczenia. Złożone przez wnioskodawcę dokumenty do wniosku były wystarczające do wydania prawidłowej decyzji przyznającej świadczenie, jednak organ rentowy tego nie uczynił i brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, że za tę okoliczność nie ponosi odpowiedzialności.

Wszystkie niezbędne okoliczności do wydania prawidłowej decyzji były wyjaśnione

w dniu złożenia wniosku tj. 06.04.2010r. Stąd też uznać należało za usprawiedliwione prawo wnioskodawcy do odsetek za okres od dnia 07.05.2010r. (30 dni od złożenia wniosku) do dnia faktycznej wypłaty. Faktyczna wypłata emerytury z wyrównaniem nastąpiła dopiero

w dniu 29.04.2011 r. i do tego dnia organ pozostawał w zwłoce z wypłatą świadczenia. Do tego dnia wnioskodawca był pozbawiony możliwości korzystania ze świadczenia. Z uwagi na fakt, że było to następstwem wydania błędnej decyzji przez organ rentowy tj. nastąpiło na skutek okoliczności, za które organ ponosi odpowiedzialność, co zostało przesądzone wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze w sprawie IVU 4852/10, to odsetki jako rekompensata za to zawinione opóźnienie, wnioskodawcy się należą.

W pozostałej części odwołanie należało oddalić, bowiem organ rentowy z mocy przytoczonych wyżej przepisów miał 30 dni na wydanie prawidłowej decyzji licząc od dnia złożenia wniosku. Stąd też żądanie odsetek za okres od dnia 01.04.2010r. należało uznać za nieuprawnione.

Wyrok ten w całości apelacją zaskarżył pozwany organ rentowy zarzucając:

- naruszenie art. 118 ust 1 a, ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, póź. 1227 ze zm.) poprzez błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie polegające na przyznaniu odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie emerytury za okres od 07.05.2010r. do dnia faktycznej wypłaty świadczenia z wyrównaniem mimo, że Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w wyroku z dnia 02.02.2011r. (sygn. akt IV U 4852/10) nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego;

- naruszenie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 205, póź. 1585 ze zm.) poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że pozwany wykonując prawomocny wyrok z dnia 02.02.2011 r. i wypłacając wnioskodawcy należne świadczenie pozostawał w zwłoce i zwłoka ta jest następstwem okoliczności za które pozwany ponosi odpowiedzialność.

Wskazując na te zarzuty pozwany organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Odwołujący nie złożył odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń w zakresie stanu faktycznego sprawy oraz zastosował właściwe przepisy prawne. Sąd Okręgowy w sposób trafny i wnikliwy przeanalizował powołane podstawy prawne. Sąd Apelacyjny w pełni podziela poczynione ustalenia, dokonana wykładnię przepisów i w konsekwencji zaprezentowane stanowisko w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zarzuty zawarte w apelacji nie mogą zasługiwać na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należało podstawy prawne niniejszego wyroku.

Zasady przyznawania odsetek uregulowane zostały w art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r o systemie ubezpieczeń społecznych.(Dz. U. 98.137.887 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem - jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Szczegółowe zasady wypłaty odsetek określone zostały w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 1.02.1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustalaniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia, odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5.

Ust. 2 w/w przepisu stanowi, że okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji.

Art. 85 ustawy systemowej jest przepisem szczególnym – stanowiącym podstawę prawną wypłaty odsetek przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w zakresie świadczeń z ubezpieczeń społecznych, świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów lub świadczeń określonych na mocy umów międzynarodowych. Do wypłaty odsetek nie stosuje się zasad kodeksu cywilnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 2004 r. II UK 485/03). Odesłanie do kodeksu cywilnego dotyczy jedynie wysokości tych odsetek, równych wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Jest to uregulowanie zupełnie odrębne od ogólnych zasadach wypłacania odsetek.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.09.153.1227 j.t.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

Stosownie do treści ust. 1a w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Słusznie argumentował Sąd I instancji, iż brak było podstaw do kwestionowania treści oryginalnego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, które A. S. dołączył do wniosku o emeryturę. Został on wystawiony przez macierzysty zakład pracy, który miał najpełniejszą wiedzę o tym, czy wnioskodawca pracował czy też nie w szczególnych warunkach zatrudnienia. Treść tego świadectwa została potwierdzona zeznaniami wnioskodawcy oraz aktami osobowymi. Nadto nie jest istotna nazwa stanowiska zajmowanego przez wnioskodawcę, lecz to czy w ramach tego stanowiska rzeczywiście wykonywał prace w szczególnych warunkach wskazanych w wykazie.

W tym stanie rzeczy opóźnienie w przyznaniu i wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność – oryginalnym świadectwem pracy w warunkach szczególnych i aktami osobowymi wnioskodawcy organ rentowy dysponował po wpłynięciu wniosku o emeryturę, zatem to organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w wypłacie świadczenia, a zatem odsetki są świadczeniem należnym. Prawidłowo także Sąd Okręgowy przyjął, iż organ rentowy pozostawał w zwłoce

w dacie od następnego dnia po upływie 30 dni od daty złożenia wniosku o emeryturę tj. od dnia 7 maja 2010r. (wniosek złożono w dniu 6 kwietnia 2010r.) do dnia faktycznej daty wypłaty świadczenia i za ten okres należą się odsetki za opóźnienie.

Argumenty organu rentowego, iż Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w wyroku z dnia 02.02.2011r. (sygn. akt IV U 4852/10) nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego, co ma wpływ na zasadność roszczenia o odsetki, są niezasadne w świetle poglądów Sądu Najwyższego wyrażonych w uchwale z dnia 24 marca 2011r. I UZP 2/11, OSNP 2011/19-20/255 w myśl których brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia. Niezamieszczenie w sentencji wyroku orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oznacza, iż sąd w istocie nie wyjaśnił i nie rozstrzygnął tej kwestii. W kolejnym procesie sądowym, w którym wnioskodawca domaga się wypłaty odsetek od przyznanego z opóźnieniem świadczenia, dopuszczalne, a wręcz konieczne, jest prowadzenie postępowania dowodowego na tę okoliczność.

Reasumując, Sąd I instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie, właściwie stosując przepisy postępowania, a w następstwie zasadnie zastosowanych przepisów prawa materialnego należycie rozstrzygnął w przedmiocie roszczeń zgłoszonych przez wnioskodawcę. Ponadto, w toku postępowania apelacyjnego pozwany organ rentowy nie przedstawił jakichkolwiek zarzutów, które mogłyby być podstawą zmiany lub uchylenia zaskarżonego wyroku.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 k.p.c. oddalił apelację.

/SSA Marek Borkiewicz/ /SSA Dorota Goss-Kokot/ /SSA Katarzyna Wołoszczak/
